

C

No. 2747

to 46

VEEPEST,

hare kenteekens, voorbehoeding, of vóórkoming
benevens hare genezing;

DOOR

Professoren OERTEL, KIRCHMAYR en dr. KOLB.

Naar de vijfde hoogduitsche uitgave.

DOOR

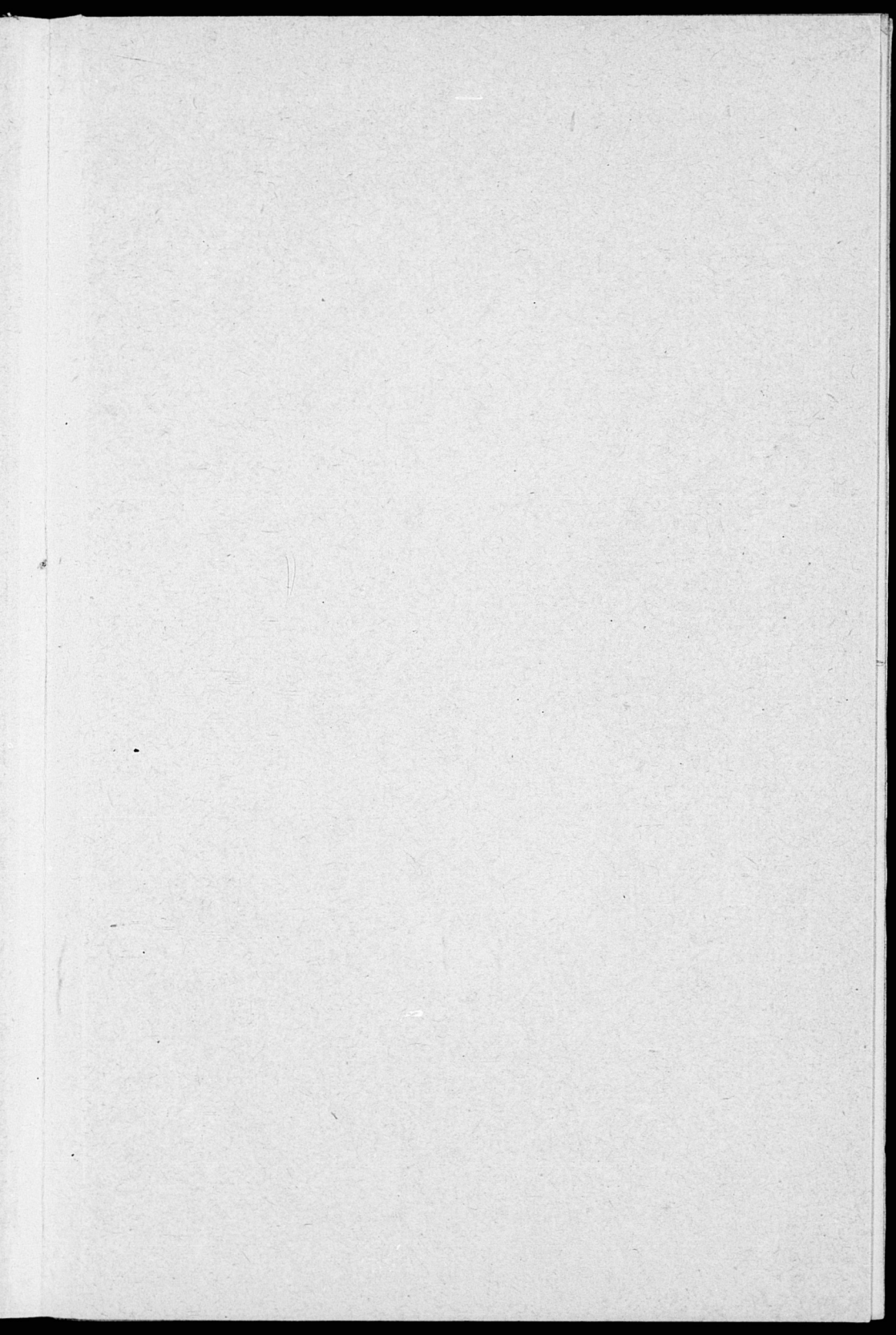
PHILALÉTES.

Voor eigene rekening van den vertaler.

C

2747

BIBLIOTHEEK UNIVERSITEIT UTRECHT

2855 773 8

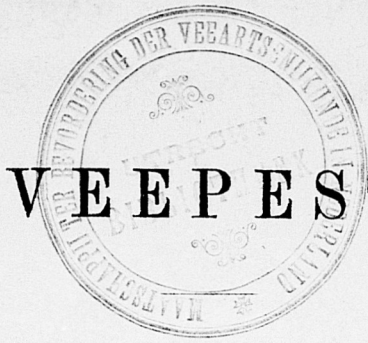
15 JUL 1965
UTRECHT

0159

C2747

of C2747

VEEPEST,

**hare kenteekens, voorbehoeding, of vóórkoming
benevens hare genezing;**

DOOR

Professoren OERTEL, KIRCHMAYR en dr. KOLB.

Naar de vijfde hoogduitsche uitgave.

DOOR

PHILALÉTES.

Voor eigene rekening van den vertaler.

Ieder Nederlander erkent gaarne met ons, dat wij in een der gezegendste Landen van Europa wonen. Het is daarom ook dus altijd eene dure plicht, het algemeen welzijn des Vaderlands naar vermogen te helpen uitbreiden en te verzekeren.

LEZERS!

Welligt zijn er onder u, die der natuurgeneeskunde geheel vreemd zijn, en daarom geene kennis hebben aan Priesnitz. Voor hen heb ik, als inleiding, iets, over dien weldoener der lijdende menschheid, in mijne brochure laten voorafgaan.

Wenscht gij zijn persoon nader te leeren kennen? In alle boekwinkels is, in de nederlandsche taal, *het leven van Priesnitz*, te bekomen voor weinige centen.

Tot welken stand der maatschappij gij ook moogt behooren, voor u allen is dat boekje vol duurzame levenswijsheid.

Sedert ruim 20 jaar waren wij getuigen van de heerlijkste resultaten van de toepassing der natuurgeneeswijze bij anderen en ook vooral bij de leden van ons eigen gezin, en hopen, dat het geschrevene der heeren Oertel, Kolb en Kirchmayr gezegend moge werken tot afwending der veetyphus.

Wij kunnen u, lezers, niet te dringend aanbevelen — eene opletende lezing en toepassing.

De aanwending van het water als middel van reiniging en versterking der menschen en dieren dagteekent zich van de langst verledene oudheid. Later is het water aangewend geworden als heel- en geneesmiddel, en de geschiedenis heeft belangrijke uitkomsten er van, tot de vorige eeuw, voor ons bewaard.

Door den geneesheer HAHN trad de wateraanwending, in ziekten, een belangrijk tijdperk in, maar het licht, dat hij in Duitschland, voor ruim eene eeuw ontstak, werd door eene totale duisternis vervangen.

Onze hemelsche Vader wilde, tot heil zijner kinderen, dat dat weldadige licht op nieuw zou schijnen. Zou het door eene universiteit ontstoken worden? Neen, een eenvoudigen landman had Hij uitgekozen om dat glansrijk licht op den kandelaar te plaatsen en over de gansche aarde zijne stralen te verspreiden. Zijn naam is VINCENZ PRIESZNITZ. Hij zag het eerste levenslicht den 4 October 1799 te Gräfenberg in Oostenrijksch Silesiën. Zijn ontvangen onderwijs was, enkel wat hij van lezen, schrijven en rekenen op eene lagere school geleerd had. Onderwijs in de geneeskunst of studiewerken over die kunst, waren hem altijd vreemd gebleven, en, alleen door zijn geest van opmerken en nadenken vormde hij zich een basis, waarop hij een onwankelbaar gebouw optrok. In zijn 17de jaar werd hij zeer zwaar gewond. De heelmeester gaf hem kruiden, die hij, in wijn gekookt, op de wonde moest leggen. In plaats van de pijn te verminderen werd zij ondragelijk. De lijder nam nu doeken, in koud water gedoopt en een weinig uitgewrongen, legde die op de pijnlijke plaats, en nu werd de pijn minder en patiënt kwam in een gerusten slaap. De omslagen werden gedurig vernieuwd, en, met bijvoeging van vlijtig water te drinken, genas hij in korten tijd, trots heelmeester en heete kruiden. Deze gelukkige genezing, vestigde zijn vertrouwen volkomen op de herstelling door water. Langzamerhand raadpleegden hem zijne

dorpsgenooten omtrent ongesteldheden, en daar zijne raadgevingen altijd gelukkige gevolgen hadden, zoo breidde zich zijn roem al verder en verder uit. Vervolgzucht, geboren uit afgunst, haat en nijd, bleef niet uit! In med. Doctoren en Apothekers had hij zijne ergste vijanden, zoo zelfs dat zij hem voor den regter daagden. Een herstelde, door den regter gevraagd zijnde: „Wie heeft u geholpen?” antwoordde: „de doctor en apotheker hebben mij van mijn geld, maar PRIESZNITZ heeft mij van mijne kwaal verlost. Broodnijd en afgunst vermeerderden het getal zijner vervolgers, en hunne geduchte aanvallen namen toe in die mate, dat de Keizer den baron TURKHEIM naar Gräfenberg zond om daar de zaken te onderzoeken.

Het rapport dat de baron aan den Keizer deed, was zoo gunstig voor PRIESZNITZ, dat de wonderdoctor volkomen vrijheid verkreeg van zijn gouvernement, om zijne methode van genezing naar verkiezing te mogen uitoefenen en zijn getal badhuizen te mogen uitbreiden. Weldra versierde het eeregoud, door de Keizerlijke hand aan hem geschonken, zijne borst; rondom zijne woonplaats verzezen, tegen zijn zin, het eene monument sierlijker dan het ander, als bewijzen van dankbaarheid der herstelden; anderen gaven bij hunne afreis rijke geschenken aan hun redder en weldoener.

In den herfst van 1845 bezocht zijne Keizerlijke hoogheid FRANZ KAREL den natuurarts en zijne inrigtingen. Z. K. M. ontving eene deputatie van de badgasten, bestaande uit de heeren:

Don I. M. Gutierer Estrada, Exminister van buitenland-
sche zaken in Mexico.

Graaf Ezaski, Adelmaarschalk in Polen.

Graaf Schaffgotsch, Kon. Pruis. Kamerheer.

Baron Lossbeek, Kon. Beij. Kamerheer. Engelsch kap.
van 't 23 reg. Moore.

J. La Maile, Fr. Consul in Ierland.

Zij betuigde Z. K. M. hunne tevredenheid, over hunnen

doctor uit naam aller badgasten, en zij bedankte Z. K. M. voor de eer aan hen allen en vooral aan hun waardigen doctor PRIESZNITZ en zijne geneesinrigtingen bewezen.

Buiten dezen vorst bezochten nog vele andere vorsten den Gräfenberg, om den buitengewonen man te leeren kennen, en keerden allen uiterst voldaan, over alles, wat zij aldaar hadden gezien en gehoord, naar hunne Staten terug.

Om een denkbeeld te krijgen van het aantal gasten uit verschillende landen nemen wij uit badlijsten slechts twee jaren, n. l.:

1846.

Uit Neder-Oostenrijk 90. — Hongarije 73. — Bohemen 50. — Silezië 35. — Moravie 33. — Stiermarken 16. — Kroatie 3. — Zevenbergen 2. — Tirol 1. — Pruisen 225. — Hamburg 79. — Beyerens 9. — Saksen 6. — Wurtemberg 1. — Het overige Duitschland 21. — Engeland 107. — Schotland 8. — Ierland 4. — Rus. Polen 141. — Rusland 42. — Denemarken 28. — Italië 26.

1847.

Uit Bohemen 75. — Moravie 33. — Polen 178. — Silezië 20. — Oostenrijk 133. — Pruisen 187. — Hamburg, 52. — Stiermarken 13. — Saksen 7. — Mecklenburg 4. — Beyerens 3. — Duitschland 28. — Hongarije 112. — Kroatië 4. — Zevenbergen 3. — Wallachije 4. — Rusland 37. — Slavonië 5. — Italië 40. — Engeland 94. — Schotland 7. — Ierland 2. — Frankrijk 13. — Zwitserland 2. — Denemarken 22. — Zweden 3. — Noorwegen 1. — België 3. — Holland 1. — Finland 1. — Lijfland 3. — Spanje 3. — Turkije 4. — N. Amerika 29. — Brazilië 1. — Peru 2. — Egypte 4. — Arabië 1.

In 1839 waren er 1700 badgasten, van 1840 tot 1851 was het jaarlijksche aantal tusschen 1100 en 1400.

In de cholera-jaren werden ook in de omstreken van Gräfenberg talrijke offers geëischt, maar geen enkel lijder,

die volgens PRIESZNITZ met water werd behandeld, is bezweken.

Volgens de registers der burgerlijke gemeente van Gräfenberg waren 45 patiënten gestorven van de bijna 40.000 badgasten, die door den natuurarts waren behandeld gedurende zijne uitoefening der natuurgeneeskunde.

Zou de naam van den Grondvester eener natuurgeneesmethode, met zijnen dood in vergetelheid geraken? Neen! op de lippen der dankbare herstelden zweefde hij naar alle oorden der wereld henen. — professoren, doctoren, chirurgijns en apothekers waren thans met groote belangstelling bij PRIESZNITZ in de leer, en zij werden de dragers van al hetgene zij bij hem gezien en geleerd hadden.

In Amerika — in bijna alle Staten van Europa kan men badinrigtingen vinden, waar als geneesmiddel, uitsluitend water en frissche lucht wordt aangewend.

Niet alleen verkreeg PRIETZNITZ, glansrijke uitkomsten van de aanwending des waters bij menschen maar zelfs bij dieren. Tevens leerde hij het toepassen tot vóórkoming der runderpest en tot hare genezing.

1. Kenteekens der veepest.
2. Haar vóórkoming, en
3. Hare genezing.

I. *Kenteekens der veepest.*

De symptomen of kenteekens zijn: waterachtige oogen, geelachtig uitvloeisel uit den neus, kwijling van den bek, ontstokene luchtpijp en slokdarm, zware en zeer gestoorde ademhaling, moeilijk slikken, verloren eetlust, afnemende herkauwing, krampachtige stijfheid van den hals, siddering en beving des ligchaams, verstopping van het onderlijf, bloedige en stinkende afgang. In het kort, eene schielijke wegzinking der levenskracht, en snel toenemende neiging van alle sappen tot verderf, haastige overgang van het leven tot den dood.

Bij de opening van een gestorven rund vindt men zeer vaak de derde maag buitengewoon uitgezet en hard, uitgedroogd voedsel inhoudende, en overigens de vliezen in een ziekelijk zich oplossenden toestand verkeerende. De galblaas buitengewoon vergroot, uitgezet en met waterachtige gal overvuld.

Deze veepest is evenwel niets anders, dan hetgeen men menschenpest en in oorlogstijden krijgspet, *typhus bellicus* noemt. Het is de ergste en hoogste graad van rotkoorts, die zich uit de natuur der herkaauwende dieren van zelf kan ontwikkelen.

Even als de rotkoorts bij menschen zoo kan ook de typhus bij het vee in alle jaargetijden voorkomen. Zij is echter doorgaans een gevolg van groote en snelle togten eens legers, wanneer het hoornvee, deels als slagvee de armeën moet volgen, en daarbij dikwijls óverdreven en slecht verpleegd wordt, deels als trekvee, dat gedurende een heeten dag fel gedreven en verhit, slecht gevoederd en gedrenkt, door insecten geplaagd wordt en gedurende den nacht onder den blooten hemel en op vochtige gronden moet liggen. Deze schielijke verwisseling van hitte en koude, alsmede de te sterke drijving en slechte verzorging moet weldra in eene aanstekende ziekte ontaarden; evenwel, deze verschrikkelijke kwaal is zeker te voorkomen en te genezen. Zij moge reeds zeer hevig geworden zijn — men brenge daarom geen enkel stuk vee ten offer, maar gebruike met vertrouwen, met moed en met standvastigheid dit eenvoudig middel, door hetwelk men ook de gevreesde cholera is voorgekomen en overwonnen heeft — het frissche water — in geregelde en doortastende aanwending.

II. *Vóórkoming der veepest.*

Die niet onverstandig, niet onachtzaam, niet nalatig is, kan deze ziekte, als zij in aantogt is, bij zijn vee, zeer wel vóórkomen 1). Men borstele, wrijve en wassche zijn vee des morgens en 's avonds over 't gansche ligchaam, boven en onder, van af den kop tot den staart, met frisch water af. Men giete ieder rund 's morgens, 's middags en 's avonds eene kan frisch water in. Men geve het, van nu aan, niet veel, maar zuiver voedsel. Men vermoeije het weinig. Men houde het buiten gemeenschap met ander vee. Men late het op goed geluchtigde en gezuiverde stallen staan. Buitendien is het van groot belang, dat men reeds zijn vee vroeger, ten minste eenmaal 's weeks, eerst over het geheele ligchaam afborstelde, dan met een doornatten doek of eene spons van den kop tot den staart, boven en onder zacht afwrijft. Het vee zal dan zeker er veel frisscher uitzien, krachtiger zijn en voor typhus bewaard blijven.

III. *Genezing der veepest.*

Die een verstandig, voorzigtig en zorgvuldig veeëigenaar of vecoppasser is, kan zijn vee, dat reeds door deze ziekte aangestoken is, nog wel redden en genezen. Men zondere het zieke vee van het gezonde af, en plaatse het op eene verwijderde, drooge en vooral niet koude stalling. Men wasche sterk wrijvend, boven en onder het gansche ligchaam van den kop tot den staart met natte lappen af. Men voorzie zich van eene spuit 2), en spuite oogen, ooren, neus-

1) Wil iemand de zaak niet met allen ernst behartigen, maar haar gedeeltelijk ten uitvoer leggen, dan heeft hij ook voor zich zelven de schuld van treurige gevolgen. P.

2) Hiertoe is eene gewone tinnen lavementspuit van de klein-

gaten, bek, gehemelte, tong, hals, zeer gedurig met frisch water uit. Hals, borst en buik wrijf men sterk met frisch water in, en men belegge die deelen met eene vochtige, goed aansluitende bedekking. Men giete het vee, ieder uur, een halve kan frisch water in, dat met een tiende azijn vermengd is, en geve het nu niets meer te eten maar late het vasten. Tweemaal daags, voor- en namiddag, geve men het een lavenent 1) van 5 maatjes frisch water dat met een maatje azijn vermengd is. De afgang of andere vuilnis worde dadelijk weggenomen en de stal met frisch water uitgespuut. Bij eene niet koude maar zonnige lucht late men het dagelijks een uur buiten loopen. Met eenige dagen zal alsdan de kwaal zijn geweken.

Men houde zich zelve, zoolang men ziek vee heeft te behandelen, het ligchaam zuiver. Gedurende den dag wassche men vlijtig gezicht en handen, snuive frisch water op en gorgele er de keel mede.

Wat overigens de nieuwere geschiedenis van deze verschrikkelijke ziekte aangaat, zoo woedde zij vooral in den herfst van 1795 en in het volgende jaar 1796, toen de franche legers van den Rhijn, en de legers van Oostenrijk uit Hongarije tegen elkander optrokken. Alstoen werd de runderpest, door het misbruik, dat het trekvee onderging, zoo verschrikkelijk, dat men het ziek geworden vee, niet ten gevolge der ziekte liet sterven, maar dadelijk liet afmaken, om de verspreiding der ziekte te stuiten. Zoo werden in het

ste soort voldoende — in de meeste winkels voor pl. m. f 1.50 te bekomen.

1) Die geene tinnen spuit van 3—5 maatjes water bezit, kan zich, eene van hout laten maken bij ieder pomp- en wagenmaker. Zulk eene houten spuit is voldoende, doelmatig voor 't gebruik; zij moet echter uitwendig eenigzins spits uitloopen.

koningrijk Wurtemberg meer dan 9000 stuks vee door de veeziekte verloren, en ruim 16000 afgemaakt, waardoor men de pest waande te onderdrukken. Anderen handelden op deze wijze: men slagte het vee zoodra het slechts den eetlust en het herkaauwen verloor en den kop liet hangen, als onschadelijk voedsel voor menschen. Men maakte het vee af, zoodra uit oogen en neus slijm afscheidde en uit den bek schuim vloeide — als aanstekend en schadelijk. Er heerschte eene algemeene radeloosheid en een zeer treurige toestand.

Bij eene geregelde wateraanwending had men zijn vee niet behoeven te slagten of af te maken, noch zijne ziekte te verzwijgen, wijl men met water dadelijk helpen kon. Alle aangewende geneesmiddelen en andere kunstmiddelen waren toen doelloos bevonden. Beiden, het slagten en afmaken van het vee getuigt van onbekendheid met de ware beteekenis van het herkaauwen.

Het rundvee neemt bij de voeding of in de weide zijn voedsel zeer schielijk tot zich, draait het in den bek te zamen en brengt het in de pens 1), als in een groot voeder-magazijn. Wanneer die daarmede geheel gevuld is, zoo haalt het dit voeder, in kleine ballen, weder in den bek terug, maalt het fijn, door het wederkaauwen of weder herhaalde kaauwen, en laat het dan in de eerste maag glijden. Als het vee echter hiertoe geene rust heeft om alles volkomen te herkaauwen, zoo wordt het overige voedsel in de gevulde pens ontstoken, brandig en vuil, en wordt zodoende de oorzaak van de runderpest, doordien alle vier afdeelingen der maag ontstoken en brandig zijn. Vooral is de derde afdeeling of de derde maag zeer vol en hard. Het voeder is tus-schen de maagbladen of vouwen zoodanig uitgedroogd, dat men het tot stof wrijven kan, daar het integendeel in den

1) De maag heeft 4 afdeelingen, als: pens eerste — muts tweede — boek derde — en lebmaag vierde.

gezonden toestand brijachtig is. Als men het verdroogde voedsel er uit neemt, zoo laat zich de inwendige hnid der maag mede los. Ook zijn de overige inwendige deelen en darmen ontstoken, brandig en miskleurig, vooral is de galblaas met dunne gal gevuld en zeer stinkend. Daar de rundertyphus ontstaat uit de gestremde herkaauwing, welke alleen aan rundvee, schapen bokken, herten, enz. eigen is, zoo steekt zij geene andere huisdieren, als paarden, zwijnen enz. aan.

Men heeft de zonderlinge en verblijdende opmerking gemaakt, dat:

1. gezond rundvee, hetwelk in paarestallen onder paarden gestaan had, gezond en onaangestoken was gebleven, en dat

2. ziek geworden runderen, welke dadelijk in paarestallen gebragt zijn, weder gezond werden. Of dit eene doorgaande uitkomst zal geven moet nog door proeven en ervaringen worden gestaafd.

Omtrent de vóórkoming en genezing der veeziekte blijft echter eene geregelde en doortastende aanwending van frisch water het zekerste geneesmiddel.

Er zij nog opgemerkt: in dagen dat de veetyphus in aantogt is of werkelijk reeds heerscht in een Land: 1)

1) In dat geval verkeert helaas, ons vaderland, en de veetyphus heeft er sedert eenige maanden vele offers geroofd, en dreigt onzen veestapel, die eene waarde heeft van millioenen schats, geheel te vernietigen. De gevolgen, die niet kunnen uitblijven! De kleigronden geven, zonder bemesting, hunnen oogst, maar de mestgierige zandgronden? Hieruit vloeit van zelf voort, dat niet alleen op de veehouders de ramp der veepest nederkomt. De akkers eenmaal aan de heidevelden ontwoekerd, keeren tot hunnen oorsprong terug zoodra de teelaarde, humus, de mest onthouden wordt. En moest de boer bij gebrek aan meststof, een gedeelte bouwland

De politie op de grenzen late in den pesttijd geen vreemd vee binnen komen, dan, na eene quarantaine van 48 uren — en nadat het vee, volgens bovengenoemde methode, gezuiverd is, en de drijvers, gedurende deze uren, hunne kleederen gereinigd te hebben.

De gemeentepolitie zie ijverig toe, en zorg daarvoor: dat ieder nog gezond stuk vee op de stallen, naar aangewezen manier van behandeling, tot vóórbehoeding, naauwkeurig worde behandeld. 2. Zij late, zoo als voor menschen hospitalen bestaan, ook even zoo voor 't vee ziekenhutten of noodstallen buiten de woonplaats oprigten, het zieke vee daarheen brengen en door oppassers en wachters voorschriftmatig behandelen. Zij doe de geledigde stallen dadelijk schoon maken en met frisch water naar alle kanten uitspuiten 1).

woest laten liggen, dan heeft hij geene arbeiders noodig; en waardoor zullen die huisvaders in de behoeften van hunne huisgezinnen voorzien! De groote hefboom, de boerenstand, eenmaal zijne krachten verliezende, dan zal der geheele maatschappij eene treurige rust geworden, die in vele betrekkingen en standen den kreet doet opgaan: Werk — brood! De lichtzijde van deze donkere beschouwing? Wij kennen haar niet: zij ligt in de toekomst. God zegene alle middelen, die aangewend worden, om de veeziekte in haren voortgang te stuiten — dan zal de lichtzijde het sombere, en treurige doen verdwijnen.

P.

1) Daar men door eene dagelijksche opdweiling van den vloer en door deur en raams de lucht eener ziekenkamer van eenen nieuwen luchtstroom voorziet, zoo dient ook ieder middel van zuivering, bij het vee worden aangewend. Wij bleven ook, met alle huisgenooten gezond bij de behandeling met water — van Aziatische cholera en typhus. De besmetting plant zich op anderen over door eene stof, die uitwendig als schurftuitslag zich openbaart, of door inademing, eene inwendige ziekte veroorzaakt. Wij herinneren ons het vroeger gebeurde te Marseille, waar een nieuwe doek, die in Smirna gekocht, door een broeder aan zijne zuster, van een schip, dat in quarantaine

In den herfst van het jaar 1838 werd de veepest in Hongarije volgens deze onze aanwijzing in de vorstelijke en grafelijke meijerijen genezen. Welk een watertriumph! En welk eene onbedriegelijke levensverzekering voor het vee! 1).

lag, in de stad was gesmokkeld, en de oorzaak werd dat er 86,000 menschen aan de pest zijn gestorven.

Het is ons van nabij bekend geworden, dat iemand, toen in de vorige eeuw de veepest in aantogt was, in een afgelegen, woest veld eene noodschuur deed maken, waarin hij zijne runderen, met al het benoedigde, zoowel van voedsel als van mannelijke en vrouwelijke bediening plaatste. In zijn dorp had de pest alle stallen ledig geroofd, toen zijn vee nog gezond was, maar op een avond had de veemeid, buiten de schuur, een kort bezoek van hare zuster gehad, en in 13 dagen was al zijn vee eene prooi der veepest.

1) Eindelijk: Wij hebben geene bewijzen uit den vreemden en uit het verledene noodig om overtuigd te worden dat de veepest zich door smetstof overplant. Wij willen ons niet verdiepen in het geschil van onbesliste meeningen omtrent haar voortplantend vermogen. Door ondervinding weten wij dat bijna alle menschen onderhevig zijn aan uitslagziekten van pokken, roodvonk en mazelen. Heeft men in eenige jaren, in zijne woonplaats, niets van eene dezer ziekten vernomen: daar breken in een gezin bij een enkel kind b. v. de mazelen uit, en weldra volgen ook de andere kleinen niet alleen, maar de mazelen heerschen eerlang epidemisch in de geheele plaats. Het is bekend dat ook de typhus, als epidemie, van een enkel individu kan uitgaan.

Welk jaargetijde is voor de patiënten het gunstigste? De ondervinding heeft geene bepaalde keuze gewettigd.

Veeëigenaren! zijn er misschien enkele personen onder u, die de handen in den schoot leggen, hunnen ouden slenter ten opzichte van hun vee volgen, onder zuchtende betuiging- de Heer kastijdt ons land; voor zoodanige godlasteraars hebben wij geene woorden te verspillen. Zijne Majesteit onze koning zoowel als Z. M. Staatsdienaren zijn gereed ten strijde, tegen een verschrikkelijken vijand, die in zijn gevolg heeft: ledige veestallen. armoede, gebrek aan

werk — en eene totale vernietiging van welvaart van ons dierbaar Vaderland.

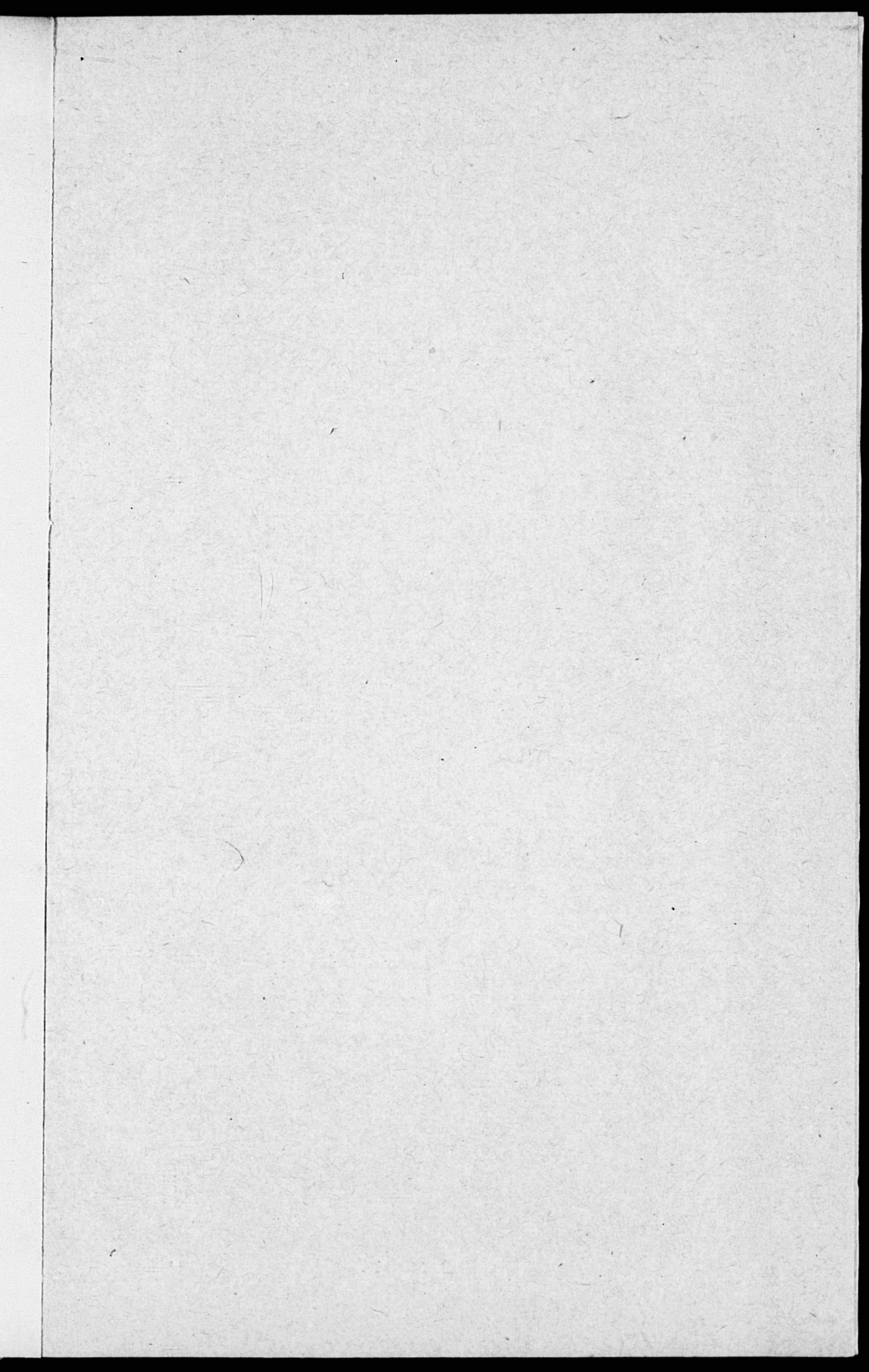
Met vereende wapens gestreden en het monster niet alleen teruggedrongen maar overwonnen! Eene zege behalen, die voortdurend Neerlands welzijn verzekert, en dankende harten zich tot God den liefderijken Bestuurder doet wenden voor den zegen. P.

Lezers, wij zeiden zoo even dat er welligt eenige menschen gevonden worden, die altijd met hangende hoofden spreken, van: *eene tuchtroede Gods, een toorn des Hemels, eene goddelijke kastijding.*

Wij willen met de zoodanigen niet in strijd van meeningen en opvattingen treden. Voor *onze* opvatting der godsdienstleer kan er van den kant des volmaakten Vaders aan geene zoodanige eigenschap gedacht worden. Is het niet zoo? Wij staan aan het ziekbed van een jongeling; hij is magteloos en zijn einde nabij. Wij weten van hem, dat hij door een wellustig leven daar nederligt. Met eene zwakke stem zucht hij: de Heer heeft mij bezocht! Godslastering! De Vader had zijn kind voor geluk geschapen, maar hij heeft dat geluk versmaad, met voeten getreden en nu klaagt hij den liefdevollen Vader aan als de oorzaak van zijn toestand! Arme jonge lijder!

Zulke redeneringen vindt men bij sommige menschen meer, en wij willen nog een paar regels ter nederschrijven, omdat zoodanige ingezetenen door hunne handelingen, de krachten van welgezinden, in bestrijding der veepest, belemmeren kunnen.

Wij menschen zijn door God met krachten voorzien, om onheilen en rampen, die ons dreigen te treffen, af te weren. Die krachten mogen wij niet ongebruikt laten — en, wat ons moge treffen, dat geheel buiten onze schuld ligt, de christen gelooft, dat God het best weet wat het meest kan dienen tot onze vorming.

1816047

